

1901/21 від 24.04.2023

Програма вступного випробування: Презентація дослідницьких пропозицій з української мови для вступників на навчання для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, ОНП Філологія (українська мова та література, слов'янські мови та літератури, світова література), предметний напрям - Українська мова. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2023. 5 с.

Укладач:

Нелюба А.М., доктор філологічних наук, професор кафедри української мови філологічного факультету.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування **Презентація дослідницьких пропозицій** призначено для вступників до аспірантури при кафедрі української мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за спеціальністю 035 Філологія, ОНП Філологія (українська мова та література, слов'янські мови та літератури, світова література), предметний напрям - Українська мова. Програма відповідає «Правилам прийому на навчання до аспірантури та докторантури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у 2023 році» (Додаток 7.1).

ВИМОГИ ДО ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ

Відповідно до п. 8 ч. 7 названих Правил вступник до аспірантури з-поміж інших документів додає **дослідницьку пропозицію** – науковий текст обсягом до 5 сторінок, що підготував вступник до аспірантури, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці; можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо. Вимоги до дослідницьких пропозицій формують факультети / інститути відповідно до особливостей кожної спеціальності.

Отже, **метою** цього виду вступного випробування до аспірантури є з'ясування рівня підготовленості майбутнього аспіранта до здійснення наукового дослідження.

Конкретними **завданнями** випробування є

- оцінка здатності вступника визначати основні актуальні напрямки (проблематику) тієї чи тієї галузі мовознавства;
- оцінка уміння обирати й застосовувати належні методи й засоби наукового пошуку;
- оцінка можливостей аналізувати наявний матеріал і базову літературу роботи;
- з'ясування рівня володіння відповідною термінологією базою й навичками встановлення актуальності наукових знань;
- уміння давати відповіді на запитання, обстоювати свою позицію тощо.

У дослідницькій пропозиції вступник повинен відобразити й обґрунтувати такі **аспекти**:

- актуальність теми майбутнього дослідження;
- основні завдання й застосовні методи;
- стан напрацювань у зазначеній галузі в українському й зарубіжному мовознавстві;
- значущість результатів роботи для майбутніх досліджень, перспективні конкретні напрямки дослідження;
- плановані джерела обстеження й збору фактичного матеріалу;
- значущість результатів роботи для майбутніх досліджень (порядок викладу зазначених аспектів залежить від вступника).

СТРУКТУРА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідницька пропозиція передбачає такі *обов'язкові її етапи (складники)*:

- 1) усна доповідь, заздалегідь підготовлена з визначеним часом 15–20 хвилин (для унаочнення змісту доповіді вступник може використовувати найрізноманітніші допоміжні засоби демонстрації: схеми, малюнки, слайди тощо);
- 2) запитання – відповіді (запитання ставлять лише в межах доповіді; винятком може бути бажання-потреба вступника доповнити чи уточнити зміст доповіді).

ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Доповідь і відповіді вступника повинні відповідати загальним *критеріям* наукової діяльності: грамотність мовлення, дотримання основних рис наукового стилю української мови (логічність, точність, повнота викладу); об'єктивність у відображенні причиново-наслідкових зв'язків і використанні підтверджувальних чи заперечувальних аргументів, фактів, прикладів.

Максимальний бал Презентації дослідницької пропозиції становить **200 балів**.

Оцінювання дослідницької пропозиції здійснюється за такими *критеріями*:

- 1) обґрунтування актуальності теми майбутнього дослідження і рівня його наукової новизни (20 балів);
- 2) доцільність поставлених завдань і застосовних методів (20 балів);
- 3) знання історії проблеми та стану її наукового осмислення (50 балів);
- 4) практична й теоретична значущість для сучасних і майбутніх досліджень;
- 5) повнота окреслення планованих джерел дослідження і збору фактичного матеріалу (20 балів);
- 6) знання й використання базових теоретичних понять (30 балів);
- 7) уміння відповідати на поставлені запитання (30 балів);
- 8) рівень володіння науковим стилем української мови (30 балів).

Вступника допускають до участі в конкурсному відборі для зарахування на навчання в аспірантурі за умови, якщо оцінка зі вступного випробування-презентації дослідницьких пропозицій становить не менше **100 балів**.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
- Волкотруб Г.Й. Практична стилістика української мови : навч. Посібник. Тернопіль : Видавництво «Підручники і посібники», 2008. 256 с.
- Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. 360 с.
- Головащук С.І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. Київ, 1995.
- Дяков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ, 2000.
- Кочан І. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами в сучасній українській мові. Львів: Видавничий центр ЛНУ, 2004. 519 с.
- Культура української мови: довідник; за ред. В. М. Русанівського. Київ: Либідь, 1990. 304 с.
- Мацько Л. І., Сидоренко О.М. Стилiстика української мови: підручник; за ред. Л.І. Мацько. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
- Непийвода Н. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). Київ: Міжнародна фінансова агенція, 1997. 303 с.
- Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство: Підручник. Львів: Світ, 1994.
- Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови : підручник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
- Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ століття. Тернопіль: Астон, 2002. 352 с.
- Українська мова. Енциклопедія. Київ: Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 2004. 752 с.

* Під час презентації вступник надає комісії список літератури з обраної тематики майбутньої наукової роботи (15–20 найменувань).

Голова предметної комісії _____ Анатолій НЕЛЮБА

Програму затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол № 3 від 03 квітня 2023 р.

Відповідальний секретар приймальної комісії

_____ Сергій ЄЛЬЦОВ